

DIKTATÚRÁK

A DIKTATÚRÁK TÍPUSAI LINZ ÉS STEPAN NYOMÁN

- **AUTORITÁRIUS (TEKINTÉLYELVŰ)**
- **TOTALITÁRIUS**
- **POSZT-TOTALITÁRIUS**

A TOTALITARIZMUS-FOGALOM TÖRTÉNETE

- 20-as évek:** Giovanni AMENDOLA: az olasz fasiszta rendszert „sistema totalitario”-ként jellemzi és megállapítja, hogy az olasz fasiszmus és a liberalizmus egymás ellenségei
- 1926:** Francesco NITTI: A bolsevizmus és a fasiszmus a demokrácia teljes tagadását jelentik
- 1935:** Minneapolis ez első tudományos konferencia „*Diktatúra a modern világban*” címmel
- 1939 :** Philadelphia: a második jelentős tudományos konferencia „*Symposium of the Totalitarian State*”
- 1941:** háttérbe szorul az USA-ban a bolsevizmus vizsgálata
- 1946 után:** előtérbe kerül a szovjet politikai rendszer kutatása, a fasiszmus és náciizmus valamelyest veszt jelentőségéből
- 1951:** megjelenik Hannah ARENDT „*The Origins of Totalitarianism*” című műve
- 1956:** megjelenik BRZEZINSKI és FRIEDRICH „*Totalitarian Dictatorship and Autocracy*” című kötete

KÖNYVEK A TOTALITARIZMUSRÓL

Hannah Arendt

Filozófusnő

1906 született Linden (Né.) városában

1924: elkezdte filozófiai és teológiai tanulmányait filozófiát Martin Heideggernél hallgat

1928 doktorál

1933 emigráció Franciaországba

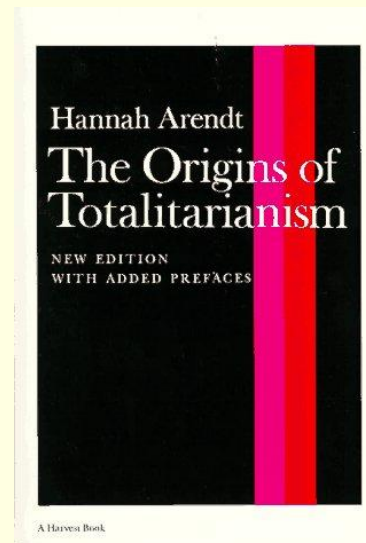
1941 emigráció az USA-ba

1953 professzor a Brooklyn Collegeen (NY)

1963-67: professzor a University of Chicago-n

1967-1975 professzor a New School for Social Research-on (NY)

1975 elhunyt New Yorkban

KÖNYVEK A TOTALITARIZMUSRÓL

Zbigniew Brzezinski

politológus, politikus

1928: született Varsóban

Gyerekkorát mint diplomatagyerek Németországban, Franciaországban és Kanadában töltötte.

1945: elkezdi tanulmányait a Mc Gill University-n (Montreal)

1953: politikatudományból doktorál a Harvardon

1953-61: tanít a Harvardon

1961-: a Columbia University-n tanít

1973: a Trilaterális Bizottság igazgatója

1977-1981: Carter nemzetbiztonsági tanácsadója

Ezt követően különböző hivatalokat töltött be a Bush- és Reagan-kormány alatt

Jelenleg a John Hopkins University (Baltimore) professzora

***Totalitarian Dictatorship
and Autocracy (1951)
(Carl Friedrich-el közösen)***

DIKTATÚRÁK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

1.

Brzezinski és Friedrich szerint a totalitarizmusnak két alapesete van: a **szovjet** és a **német** rendszer. Ismérveik a következők:

1. Monopolhelyzetű, átfogó ideológia
2. Egypártrendszer, a párt és az államapparátus összefonódása
3. Terror-rendszer
4. A tömegkommunikáció egyenirányúsítása
5. A fegyveres erők feletti ellenőrzés
6. Az összgazdaság központi felügyelete és vezérlése

A BREZINSKI-FRIEDRICH-MODELL PROBLÉMÁI

- **Túlságosan statikus**
- **Figyelman kívül hagyja a különbségeket**

DIKTATÚRÁK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

2.

Linz és Stepan a diktatúrákat a következő ismérvek alapján hasonlította össze:

- PLURALIZMUS
- IDEOLÓGIA
- HATALMI ELIT
- MOBILIZÁCIÓ

A HÁROM DIKTATÚRATÍPUS ÖSSZEHASONLÍTÁSA

	Pluralizmus	Ideológia	Hatalmi elit	Mobilizáció
Demokrácia	P: lényegi elem G: van T: van	Nincs központi Ideológia	Választásokon választódik ki	Állampolgári participáció
Autoritér diktatúra	P: korlátozott G: van T: van	Nincs vezető ideológia, jellemző gondolkodásmód	Kis számú, kiszámítható normák	Nem jellemző
Totalitarizmus	P: nincs G: nincs T: nincs	Átfogó, kizárólagos	diktátor, kiszámíthatatlan normák pártkarrier	Nagyfokú Mobilizáció fentről
Poszt-Totalitarizmus	P: nincs G: kialakulóban T: kialakulóban	Átfogó kizárólagos, gyengülő	Saját biztonság Nem csak párt karrier	Rutinszerű, csökkenő